

Lastniki in izdajatelj: Ukrajni odbor SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. - Izdaja vsak petek. - Odgovorni urednik Tone Gošnik. - Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. - Poštni predal 33 - Telefonska uradna in uprave 127. - Tekoči račun pri Narodni banki v Novem mestu: 616-T-151. - Letna naročnina 360 din, polletna 230 din, četrtletna 125 din. - Tiska tiskarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

Pismo Centralnega komiteja velja tudi za komuniste v novomeškem okraju

Okrajni komite ZKS v Novem mestu je sklical 4. avgusta širši posvet komunistov novomeškega okraja. Posveta sta se udeležila tudi dosedanja sekretar okrajnega komiteja tov. Jože Borštnar in novi sekretar okrajnega komiteja tov. Franc Pirkovič-Cort. Namen posveta je bil proučiti vsebine pisma Centralnega komiteja ZKJ z ozirom na razmere v organizacijah ZK novomeškega okraja. Po podrobni obravnavi stanja v posameznih osnovnih organizacijah ZK in zadržanju poedinih komunistov so bili udeleženci posveta enotni v tem, da navedbe v pismu Centralnega komiteja glede napak in slabosti v organizacijah in pri posameznikih v celoti veljajo tudi za novomeški okraj.

Na posvetu so podrobno obravnavali razmere v osnovni organizaciji ZK Bršljin. Dasi je to najmočnejši industrijski center v okraju, ni politično življenje niti toliko razgibano kot v drugih delih mesta. Krivdo zato nosijo komunisti. Od 68 članov jih je 17 popolnoma pasivnih. Običajni izgovori pri takih so čes, nisem sposoben, ne poznam terena, nisem govornik in pod. Celo na organizacijskih sestankih ni polne udeležbe. En član se je zadnjič izgovoril, da ne more priti na sestanke, ker je pijan (!). Mnogi člani sestanki v Bršljinu so slabo obiskani, ker ne pridejo uslužbenci in delavci podjetij, pa tudi komunisti ne. Med komunisti posameznih podjetij ni povezave in skupnega dela. Posamezni komunisti v Bršljinu si res prizadevajo za politično in kulturno razgibanost, vendar njihovo prizadevanje hromi pasivnost ostalih članov. Karakteristično za politično aktivnost te organizacije je, da je na zbor volivcev prišlo le 10 komunistov.

Podobne slabosti in napake obstajajo tudi v drugih organizacijah ZK na območju mestne občine, posebno kar zadeva udeležbo na množičnih sestankih in zbiorih volivcev. Tako je na zbor volivcev II. terena od 820 volilnih upravičencev prišlo le 50, pa še od teh le malo številno komunistov, akoravno jih je na II. terenu 120.

Kar velja za organizacije na območju mestne občine, velja še v večji meri za organizacije in posamezne komuniste na podeželju. Pomanjkanje borbenosti, pomanjkanje in odnekanje vsake odgovornosti, nedisciplina, želja po komandiranju, želja po lastnem okoliščanju, podcenjevanje lastne izobrazbe, pijančevanje in slabi družinski odnosi, torej vse tisto, kar je v nasprotju od lika komunista, to so pogosti pojavi pri posameznih komunistih. Razumljivo je, da so taki komunisti, ki trdijo, da so za socializem, ne borijo pa se za socialistično zavest, kaj lahek plen sovražnikov socializma in kaj pogostokrat postanejo prav oni razširjevalci profascističnih parol in tedene. Ne borijo se za socialistično zavest je toliko, kot bežati pred socialistično graditvijo. Namesto borbenosti se opaža pri posameznih organizacijah in komunistih očitne nezainteresiranosti in defenzivnosti, to pa v času, ko imamo v rokah prav vse argumente, da v kalj zatremo vsak poizkus oviranja in klevetanja naše poti graditve socialistične družbe, ter razvijemo socialistično zavest do tiste višine, ki je na današnji stopnji razvoja potrebna. Ti argumenti so naši dosedanji uspehi pri graditvi socializma z lastnimi sredstvi, ti argumenti so naši uspehi v premagovanju gospodarskih težah, ti argumenti so naši uspehi pri krepitvi obrambne moči naše države, ti argumenti so naši veliki uspehi v zunanji politiki. Teh argumentov je toliko, da jih nima nobeden delavski razred na svetu toliko in na katere smo lahko kot komunisti in kot državljani ponosni. To je tudi naše najboljši orožje v borbi proti

ostankom klerikalne reakcije. ki prav vsled pomanjkanja borbenosti posameznih komunistov spet dviga glave iz mišjih lukenj, kamor se je potuhnila takoj po vojni.

V občini Rakovnik obstaja organizacija ZK, toda njenega dela med množicami ni občutiti. V organizaciji SZDL je komaj 20% volilnih upravičencev, pa še ti so pasivni. Nerazumljivo je, kako morejo komunisti dopustiti, da na seji občinskega ljudskega zbora ponovno glasujejo, oziroma razpravljajo o odpravi omejitve zvonjenja, ko je vendar prejšnji sklep potrjen z odlokom, ki ga je mogoče razveljaviti samo z odlokom. O istem problemu so na prošnjo župnika razpravljali tudi na občinskem ljudskem odboru Smrjeta, podobno prošnjo pa imajo tudi že v Skočjanu. Na mesto, da odborniki sploh raz-

Več nacionalnega ponosa bi lahko imeli

Dan za dnem prihaja v našo državo več tujcev. Med njimi so različni ljudje. Mnogo je takih, ki prihajajo zaradi naravnih lepot, ki jih ima naša domovina res v izobilju, mnogo je med njimi resničnih prijateljev nove Jugoslavije, veliko jih pride k nam na letni oddih iz čisto ekonomskih razlogov, ker so pri nas napram drugim državam se najbolj ugodne cene v letoviščih. Bodimo odkriti, med njimi je tudi takih, ki pridejo iz gole radovednosti, pa tu, da bi našli kakršnokoli vzrok in priložnost za klevetanje naše družbene ureditve, ko se vrnejo v inozemstvo in s tem skušali škodovati ugledu nove Jugoslavije v svetu. Iz leta v leto tudi prihaja k nam na oddih in obisk več rojakov iz zamejstva. Razumljivo je, da so ti najbolj lopo sprejeti, saj so del našega narodnega telesa, so naša kri, so naši bratje in sestre, ki tudi po bivanju več desetletij v zamejstvu med tujimi ljudmi niso pozabili svoje rojstne domovine, domačega kraja in ljudi.

Le po je in prav in tudi oltka zahteva, da smo do vsakogar, ki pride k nam v ljudini in da mu skušamo ustreči kot se spo. dobi. Prav je tudi, da mu omogočimo videti naše naravne lepote ter mu nudimo, kar moremo. Toda vse to lahko napravimo v ljudini, vendar dostojni obliki, brez pretiravanja, zlasti pa brez podcenjevanja samega sebe, to je brez lastnega ponižanja na stopnjo navadnega hlapčevstva. Odnos, kakršnega imajo nekateri ljudje pri nas do vsakega tujca, pa kaže po manjkanju vsakega nacionalnega ponosa in osebnega dostojanstva. V trenutku, ko pred take ljudi stopi tujec, pozabijo na vse to, v njihovih očeh, se bolj pa v obnašanju je tujec bog, njegove stvari, obleka, avto, fotoaparati in celo parfum so božanstvo, vredno navdušenega občudovanja. Vse, kar je naše, pristno domače, pa če je še tako dobro, je v tem trenutku ničevno.

Pridev v nepoznan hotel nekoliko lepše običen in s črnimi očali, že te obkroži skupina mlakarjev in uslužbencev. Kot v zboru te vsi pozdravijo v tujem jeziku. V trenutku, ko spoznajo da si domačin, to navdušenje splahne na nič. Casopisi v svoji zadnjem času prinesli več

takih konkretnih primerov skoraj hlapčevskega odnosa do tujca, ki ga celo tujci obsojajo. Pogledimo nekaj takih vsakdanjih sličic, katere nam nikakor niso v ponos. Skozi Novo mesto drvi dnevno na desetine inozemskih avtomobilov najbolj moderne in luksuzne izdelave. Mnogi se tudi ustavijo na trgu, ali drugje. V trenutku ima tak avtomobil krog strmečih občudovalcev, ki ne morejo prebraviti, kaj vse imajo inozemci. Drugič se spet ustavi tuj avtomobil pri mostu, iz njega izstopi možak in začne deliti otrokom bonbone. Jasno je, da imajo otroci radi stadarje, in ko se jih nabere večja skupina, med njimi celo odrasli, druga dva tujca filmata prizor. Kaj si mislite, v kakšne namene bosta kazala te fotografije v inozemstvu? Nič bolj nam ne bodo v čast fotografije, ki so jih posneli tujci pred tedni: skupine mladih fantov so odhajale na odsluženje kadrovskega roka. Skoraj vsi so bili pijani, da so komaj hodili po cesti z velikimi pletenkami v rokah, zraven pa se še drli kot nekdanji jesti. harji.

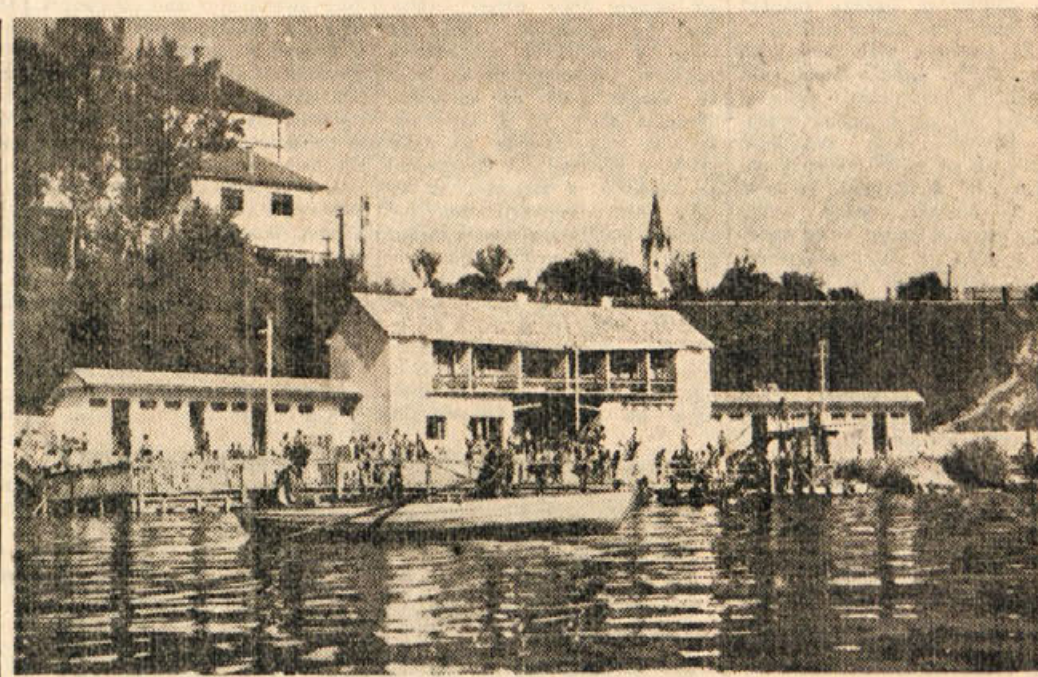
Podobna stvar je z rojaki, ki so prišli na obisk. Kdo jim iz srca ne želi dobrodošlice in prijetno bivanje v dragem domačem kraju? Takega, ki jim tega ne želi, prav govo ni med nami. Zelo veseli smo jih in želim, da se in še pridejo in v čim večjem številu. To so naši najbolj zaželjeni in najbolj dragi gosti. Toda več kot žalostno je dejstvo, da so med nami še ljudje, ki se pred temi rojaki ponižujejo do take mere, da za ceno slabe srajce ali svinčnika v obliki prosjačenja paketov in drugih daril, vendar to še ni prenehalo. Navedli smo tudi vrzansko, vredno navdušenega občudovanja. Vse, kar je naše, pristno domače, pa če je še tako dobro, je v tem trenutku ničevno.

Pridev v nepoznan hotel nekoliko lepše običen in s črnimi očali, že te obkroži skupina mlakarjev in uslužbencev. Kot v zboru te vsi pozdravijo v tujem jeziku. V trenutku, ko spoznajo da si domačin, to navdušenje splahne na nič. Casopisi v svoji zadnjem času prinesli več

V suho krajino je letos prišlo zelo veliko ameriških rojakov. Dasi so svoji ožji domovini in svojem veliko pomagali, jih sedaj na domu še vedno oblegajo raznovrstni prosilci. Tako je k neki ženski prišel pred dnevi možakar iz ene suho-

krbel za gradnjo stanovanjskih hiš. Mesto se mora razvijati, čeprav lastniki zemljiških parcel pogosto ne čutijo stanovanjske krize. Dogaja se, da si nekateri trgovski uslužbenci gradijo večje stanovanjske hiše, pritrlija pa zaizidavajo z opeko in lesom, ker nočejo v dograjeno hišo podnajemnika. Tudi lastnik večstanovanjskih hiš iz Tribuče naj dograji stanovanjsko hišo čimprej, ker doslej, kakor izgleda, z zavlačevanjem namerno povzroča stanovanjsko stisko. Isto velja tudi za vse ostale, ki jim je zmanjkalo denarja prav taktat, ko bi bilo treba na novi hiši izvršiti zadnja zidarska dela. Naselje okrog železniške postaje naj se razvrti s primernimi žarnicami in ne s svetlobno petrolejke kot doslej. Črnomeljski zahtevajo, naj Svet za notranje zadeve OLO omeji dobič.

Ljudski odbor mestne občine naj bi tudi odločneje kot doslej

Kopalnice na Loki ob Krki je v edno polno obiskovalcev. Prijeto presenečenje smo pred dnevi videli med novomeškimi kopalci tudi podpredsednika vlade Aleksandra Rankoviča, člana Odbora za go del svojega letnega dopusta z ženo na Dolenjskem, in Janeza Vipotnika, člana Odbora za go spodarstvo Zveznega izvršnega sveta, ki ga je v teh vročih dneh prav tako privabil hlad zelene Krke. Vsi visoki obiski dokazujejo, da postaja Novo mesto s ko pališčem na Loki, ki oddaja lepo in prirodnimi zanimivostmi, vedno bolj obiskani izletniški in turistični kraj na Dolenjskem

Borci XV. brigade letos 20. septembra nasvidenje v Metliki

Okrog 28. septembra 1943 je bila v Metliki pri Vranišičevi hiši 1. rničana XV. slovenska partizanska brigada, ki si je izorneje priboril naslov Udarne. Brigado so sestavljali borci živskega Gorjanskega, Semiškega in Belokranjskega bataljona, ki so pred tem sestavljali Vzhodno-dolenjski odred. Prvi komandant brigade je bil tov. Vasja, komisar pa tov. Niko. Si. ih. Borci so bili prav tako skora sami Dolenjci, po večini iz Bele krajine in Sentjernejskega ter podgorjanskega sektorja.

Spoznamo z Glavnim odborom Zveze borcev pripravila okrajni odbor ZB Črnomelj ob priliki desete obletnice ustanovitve XV. brigade veliko proslavo, ki bo v Metliki letos 20. septembra. Poseben pripravilni odbor je na svoji prvi seji v Metliki izdelal v grobem spored proslave, ki bo še pravočasno objavljen. Zamisljena je bila v Metliki v večjem obsegu in sicer odkritje nekaterih spominskih plošč, med drugim tudi spominske plošče na Vranišičevi hiši pri Metliki, kjer je bila brigada zaprisežena. Na sporedu bodo tudi kulturni nastopi in prireditve ter spočna tekmovanja.

Okrajni odbor ZB Črnomelj ponovno prosi vse borce, komisarje, komandirje in komandante te brigade, da pošljejo čimprej svoj sedanji naslov z navedbo časa službovanja v brigadi in položaja, oziroma člana, ki so ga imeli.

Prav tako pa tudi uredništvo Dolenjskega lista naproša vse, ki bi imeli kakršnokoli gradivo, ali ki bi lahko napisali spomin na življenje v brigadi, da to pošljejo uredništvu za objavo v Dolenjskem listu sedaj pred proslavo. Se posebno dobrodošlo so fotografije, katere po objavi vrnemo nepoškodovane.

Iz Mirne peči
2. avgusta letos ob 16. uri je mirnopeška organizacija Zveze borcev prekopala padle borce iz okoliških krajev na mirnopeško pokopališče. Izpred občine so borce spremlili na pokopališče številni medvojni aktivisti, medtem ko je godba iz Trebnjega igrala žalostinke. Govor pri odprtem grobu je imel Adalbert Božič, pevski zbor: SKUD »Dušan Jereb je bil pel žalostinke. Pogreba se je udeležilo veliko ljudi: zastopstva različnih organizacij, šolska mladina, mirnopeški gasilci in domače prebivalstvo.

Množične organizacije so sklenile, da bodo postavile do stopenj spomenik vsem borcem, ki so pokopani na mirnopeškem pokopališču.

Z razstavo in prireditvijo so nas novomeški lovci prijetno presenetili

»Prijetno sem presenečen nad lepo in okusno razstavo«, srazstava zasluži pohvalo, organizatorjem pa iskreno čestitavo«, srazstava je res lepa obenem pa tudi poučna zlasti za mlade lovce«, itd. Take in podobne laškave pohvale v cilju medsebojnega tekmovanja in konkurence. Trgovskemu podjetju OZZ s sadjem in zelenjavo naj se o ne-mogoči prodaja uvoženih tovar-niških prehranbenih izdelkov. Tako poslovanje prepoveduje že ime same trgovine. Zadrzna poslovalnica naj raje upošteva želje in potrebe občanov in odku-puje kmetijske in živinorejske pridelke (krompir, mleko, so-čivje itd.), ne pa da glede kakor zdaj, samo za dobičkom. Ljudski odbor naj bi uveljavil v prodajalnah kruha tehtanje kruha, ne pa prodajo na oko oziroma po kosih. Takrat šele bodo potros-niki zadovoljni, ker bodo dobili toliko kruha, kolikor ga bodo plačali. Mestno gostinsko pod-jetje naj si čim preje uredi hla-dilnico, da bo gostom lahko po-streglo v vročih dneh s hladno pijačo.

Ljudski odbor mestne občine naj bi tudi odločneje kot doslej

kaželjnim prirediteljem (gasil-skim društvom in drugim) pri-rejanje skoraj vsakotedenskih veselic s pijančevanjem pozno v noč, kot da je to edini uspešni način zbiranja denarnih sredstev. Denar naj bi raje nabirala društva s kulturnimi prireditvami, na katerih se bo delovno ljudstvo prosvetljevalo in ne moralno in socialno propadalo.

Črnomeljska ljudska prosveta naj se že vendar zavzame in ustanovi mestno gledališče, Mladinsko kulturno-umetniško društvo naj bi v svoj krog pritegnilo tudi vajeniško in kmečko mladino, da bi se mladina ne izgubljala v gostinah, kot se. Zbor članov SZDL je vsekakor nakazal vrsto problemov in spre-jeli napredne sklepe, od prebi-valcev Črnomelja pa je odvsnilo, koliko jih bodo uresničili.

Marjan

Na podlagi 15. člena odst. 1 za-kona o občinskih ljudskih odborih (Uradni list LRS št. 19-83/52) in na predlog organizacije Zveze borcev in SZDL je občinski ljud-ski odbor Trška gora na svoji seji dne 5. julija 1953 izdal

O D L O K
o razglasitvi 23. (tridvajsetega) septembra za občinski ljudski praznik občine Trška gora.

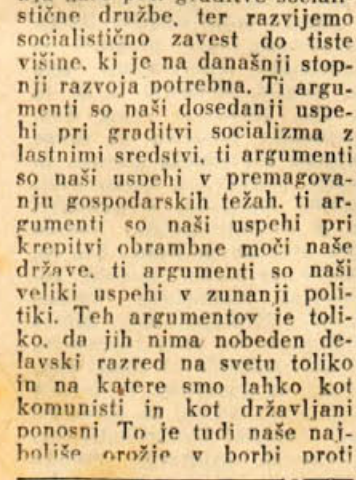
V času najhulše italijanske ofenzive po vsoti Dolenjski leta 1942 so se prvi aktivisti - naj-boljši borec zetekli v znano Boce-letovo jama, da bi si tam obva-rovali življenja ter nato še napre-dil organizirati vneto tukanjskega borstva. Zaradi izjave na tih je akcinator zasledil ter jih vrinil sko pobil. Ob tem dogodku so si tovarni življenja znani junaki Via-

srečolov pa je izvelkel marsikaterega kovača iz žepa obiskovalcev, marsikaterega pa so tudi razvese-lili drobni praktični dobinki, ki jih je bilo precej. Za prijetno zabavo so skrbeli pridni godbeniki iz Smihela.

Tudi nastop izvečbanih šport-nih psov na Loki je privabil lepo številno navdušenih gledalcev, ki niso štedili v priznanjem za lepo izvedene vaje in naloge umnih človekovih štirinožnih spremlje-valcev.

ODLOK
1. člen
23. (tridvajseti) september se proglasa za občinski ljudski pra-znik občine Trška gora.

2. člen
Ta odlok velja od dneva objave na oglasnih deskah občine in ob-ljave v Dolenjskem listu. Smrt žilavca - svoobodni narodni Otočec dne 5. julija 1953. Predsednik obč. LO: (Kljar Franc I. T.)

Kako dolgo bo še stala baraka pri Kandijškem mostu? - V Kandijem pred mostom je križišče petih cest. Promet je tu izredno velik in se veča iz dneva v dan. Bilo je na tem kraju že nekaj prometnih nesreč, lahko pa jih bo še več, kajti baraka na desni strani pri vhodu na most zapira razgled na most za vozila in pešce, ki pridejo od Zabe vasi in Ragovske ceste, pa tudi v nasprotni smeri. Zaradi prometa je potrebno, da ta baraka izgine in sicer čimprej, dokler se ni kake večje nesreče. Tudi iz estetskih razlogov obstanek barake na tem mestu ni opravičljiv!

POJASNILO
V zvezi s člankom, ki je bil objavljen v 31. številki našega lista pod naslovom: »V Zbure napeljujejo elektriko«, pojasnju-jemo, da je treba navedbe za Rudolfa Vidmarja naznemeti ta-ko, da on v resnici z delom po-maga, ni pa hotel podpisati po-sojila, tako kot ostali posestniki.

IZ NAŠIH KRAJEV

To je bil za Birčno vas in okolico velik praznik

Napredni gospodarji bivšega krajevne ljudske odbora Birčna vas so že pred leti prišli do zaključka, da napredna gospodarstva ni brez električne si e. Stopijo s skupaj in se pogovorili, kako in kaj bi začeli. 18. decembra 1951 so izvolili elektrifikacijski odbor s tovarnišem Tomtom Počrvino st. na čelu. Počrvinega sodelovanja so izvolili 18. decembra 1951 so izvolili elektrifikacijski odbor s tovarnišem Tomtom Počrvino st. na čelu. Počrvinega sodelovanja so izvolili 18. decembra 1951 so izvolili elektrifikacijski odbor s tovarnišem Tomtom Počrvino st. na čelu.

delovanje, tajnik tov. Miha Golob je pa poročal o delu odbora. V imenu krajnjega ljudskega odbora je domačinom predstavil za doseženi uspeh tov. Miha Počrvina, potem pa se je razvila prijetna zabava, katere se je udeležilo blizu 1.500 domačinov in gostov.

Z upravičenim ponosom nad doseženim uspehom pri elektrifikaciji in toplo hvaležnostjo ljudski oblasti in podjetjem, kot so Kremenca, Zadržno trgovsko podjetje, Gozdno gospodarstvo, Lesno industrijsko podjetje Novo mesto in druga, ki so jih podprla pri njihovi prizadevanosti, govore domačini v teh vseh zadnje dni samo o elektriki. S trpkim poudarkom pa člani odbora tudi povedo, o velikih težavah, ki so jih imeli s posameznimi ljudmi, ki nečejo razumeti današnjega časa in potrebe medsebojnega sodelovanja. Taki redki posamezniki se vedno mislijo, da si bodo ustvarili lažje življenje samo na račun drugih. Eno takih redkih izjem je tudi večja posestnica s skoraj 14 ha zemlje Angela Surja iz Stranske vasi. Dočim so drugi manjši posestniki prispeli v denarju ali z delom in vozniki najmanj po 18.000 din in tudi več, je ona prispela vsega le 7000 din. Ker so prispeli po številu ljudi, ki jih bodo imeli, je ona prijavila za stanovanjsko hišo in gospodarska poslopja samo dve luči, pa se za te ni prispela dovolj, ker so drugi dali povprečno na vsako luč po 6000 din. Gotovo si misli, da si bo napeljala več luči, ko bo tok že v vasi. Prav bi bilo, da si vsačeni, ki so pozakazali pri elektrifikaciji res veliko poštvalnost, take izjeme dobro zapomnijo. **R. R.**

Počitniška kolonija v Podzemlju

Za letošnje poletno sezono je občinski ljudski odbor v Gradcu s sodelovanjem Kmetijske zadruge v Podzemlju uredil v Podzemlju letno kopalnico, ki pravičljiva zlasti ob nedeljah številne kopalice in izletnike na bregove tople Kolpe. Z ureditvijo kopalnice in gostišča ob Kolpi, ki je dnevno oskrbljen z jestvini in pijačami za goste, je Podzemlje postal vabljiva izletniška točka.

V Podzemlju so letošnje počitnice prišli na oddih tudi pionirji iz vse Bele krajine, ki so bili odbrani in v krajno počitniško kolonijo. Lepi sončni dnevi na bregovih tople Kolpe, odlična in izdatna hrana, skrbno vodstvo, igre, zabava in izletniško... vsega je v izobilju za mlade, redki, ki je po zaslugi in prizadevanju zdravnika dr. Lobjeza Mihelica in načelnika oddelka za prosveto pri krajevnem ljudskem odboru v Crmošnjicah, ki sta organizirala počitniško kolonijo, našel v Podzemlju za polne koše veselja in sreče. Počitniška kolonija v Podzemlju je se zvrstila v dveh izmenah, vsaka pa je štela okrog 50 otrok. Prvo izmenjo je vodila prof. Praznikova iz Crmošnjic, drugo pa vodi prof. Kolarjič, znani mentor mladih belokranjskih športnikov, ki je v počit-

niško kolonijo v Podzemlju pripeljal za vodite osmošolce — znane belokranjske športnike na trening. Med njimi se nahaja tudi republiški prvak v metu kopja, Marko Plut.

Počitniška kolonija v Podzemlju je nov dokaz naše ljudske oblasti, kako skrbno za naš mladi rod. Prepričan smo, da bodo po uspelem letošnjem zaključku tudi v bodočih letih počitniške kolonije belokranjske mladeži v Podzemlju posrečeno organizirane kakor letos. **C.**

POSTELJ IN ZENO SO MU UKRADLI

V spalnico 40-letnega Antonia Girardinija v Italiji so ponoči vdrl neznan tatovi in ko je sladko spal, so mu odnesli ženo s posteljo vred. Zjutraj, ko je hotel poklicati ženo, je zžuden opazil, da nje niti postelje ni. Tatovi so ženo privedel na posteljo in jo odnesel kakor miljo daleč. Neki poročnik je slišal vpitje na pomoč in je poklical policijo, ki je plen v celoti rešila.

V zelo kratkem času so zgradili transformatorsko postajo, 3 km in 600 m daljnovo do 12 km omrežja. Vse to je stalo 8.200.000 din. Prebivalci vasi, ki so sedaj elektrificirane, to je Birčna vas, Stranska vas, obale Lakence, Jama, Rakovnik in Ranjušče so prispeli: v gotovini 1.640.000 din, v blagu in materialu 1.800.000 din, z delom 998.540 din, z vozniki 890.813 din. Skupno torej so prispeli sami 5.369.352 din! Ostalo so prispeli očajni ljudski odbor, domača kmetijska zadruga in razna podjetja, za kar so jim vsi prebivalci teh vasi iskreno hvaležni.

Ko je v soboto popoldne 8. avgusta prvič zagorelo v domačih navedenih vseh 368 žarnic, je bilo navdušenje vse nepopisno. To je naš praznik, to je začetek napredka, tako so govorili povsod. Drugi dan, to je v nedeljo 9. avgusta so to pomembno pridobitev proslavili na Ruperč v rhu z bogatim kulturnim spredom, pri katerem se je prav posebno izkazal moški pevski zbor domačega KUD, nastopila pa so tudi mladinke z baletnimi in telovadnimi točkami. Predsednik elektrifikacijskega odbora tov. Tone Počrvina je pozdravil vse goste in se zahvalil za pomoč in so-

Iz Metlike

Za eno leto je od tega, kar smo v Metliki ustanovili Planinsko društvo. V začetku je bilo kar živahno in uspešno delo, saj smo v letu 1952 organizirali lepo planinsko prireditev v Metliki. Skupina planincev se je podala na pot proti Gorjancem. Sla je na Trdinov vrh, do planinske

Na Trebelnem je še vedno vroče

»Davčna komisija iz Trebelnega organa na Vase uredništvo glede raziskave, da klobase in vino odmerja davke, katero zadevo je raziskal Vaš uslužbenec in (baje celo) izjavil, da bo naknadno objavljen popravek tega članka. Tako nekako se glasi drugo sursiranje. Prvo je bilo za nekaj stopinj bolj vroče; zahtevalo je brezpopolnje preklic objave članka, sicer bi sledilo sursiranje na vlado LRS.»

Toda na Trebelnem je že od nekaj vroče. Dospel je dvakrat udarilo izpod pokrovice. Ko je prvič zakepelo, si srečeval procesije ljudi, ki so hodili na okraj po pravico. Klemenčičev Franci je imel polne roke dela: pisal je prošnje in pritožbe, da ga je roka bolela. Zraven je tolažil in kritiziral, gdnarjal in spet objubljaj, da se bo vse uredilo, samo na prava vrata bo treba potrkati.

Potrkal je tudi pri nas. Morda zaradi Tomiča. Tomič je namreč nekot predlagal, da bi bil Franci kot dober za tajnika. Res, da se kot knjigovodja ni kdosiavedel kako obnesel, toda...

Na kratko, potrkal je... Zašel je, da so ljudje v ognju. Kričice, Da, in davčna komisija. Davčna komisija je tista. Saj je podpredsednik občine Lajže Mrčina sam rekkel, da je tam manj davkov, kjer se dobje več pljate. Oglemdo naj si številke, če hočemo. Dobro, glejmo jih! List bo o tem pisal, ker rad piše o listem kar ljudi grize in boli. Zakaj bi ljudje vendar trpeli krivico? In gledamo prepis iz seznama davčnih obveznikov, ki nam ga kaže. Peterle Jože iz Cikave — 10 ha obdelovalne zemlje — 41.900 din davkov. Beretič Anton iz Maln — 6 ha obdelovalne zemlje — 96.000 din davkov. Presenečeni smo. Kako to? Franci nam zagovosilno kima. To je tisto, tuka je davčna komisija! Hm. Toda to še ni vse. Spet se zagledamo v številke. Leopold Grebenc ima 3,29 ha obdelovalne zemlje in poslopje, kot nihče. In župan je bil, a davkov za 1952. leto ima 20.900 din. A glejte to! Tomič Ani pa je komisija za 3,12 ha zemlje nabila kar 39.000 din davka. Tole mi je dala za vas. Gledamo. List je popisan s črnilom: »Pri obračunu za leto 1952 se je devetletna davčna komisija nabila v prostore občine in razdelila dohodnino za leto 1952. Strah in trepet! Tomič Ani se godj krivica. Grebenc pa ima premalo davka.«

Potem Klemenčičev Franci natveva še in še. Feljks Nahtigal, z 1,84 ha zemlje ima kar 23.035 din davka. Nikjer ni, kot bi bilo treba. Ljudje so kot ogenj. Kako tako?... Seveda je! Potem

podpišite! Podpisuje. In nato odhaja z veselo zavestjo, da je našel prava vrata in da je nanje močno potkal.

In izšel je članek, ki je tako močno razgrzel davčno komisijo, da nam je takoj poslala točen prepis davčnih obveznosti za navedene kmete. Po tem uradnem prepisu: snima Peterle Jože iz Cikave 10 ha obdelovalne zemlje, ampak 9,95 ha. Prav tako ta človek nima davčnega predpisa 41.900 din, ampak 41.925 din. Isto je z Beretičem. Nikakor nima 6 ha obdelovalne zemlje, ampak 6,07 ha, no predpisa pa slučajno vseeno 96.000 din za leto 1952. Grebencu niso odmerili za 3,29 ha obdelovalne zemlje 20.900 din davka, ampak za 3,29 ha zemlje so mu odmerili 20.925 din. Tudi pri Tomič Ani so nesoglasja. Obdelovalne zemlje nima 3,29 ha, ampak 3,73 ha, a davkov za 1952 ne 39.000, ampak 39.900 din. Na podlagi vseh teh nepravilnosti zahtevamo, da članek v celoti preključite, drugče...!

Tako je utemeljila zahtevo po popravi davčna komisija iz Trebelnega. Vskemu treznemu človeku bo jasno, da se iz teh števil nikjer ne najde pravičnega odmera davka in tudi v resnici se davke na Trebelnem ni pravično odmerjal. Zato ni kaj preključevati!

Toda številke so številke, življenje je pa življenje. In marsikaj se v življenju odvija drugače, kakor bi hoteli številke.

V rokah imamo rokopis Klemenčičevega Francija. Piše: »Tako ne bo moglo iti! Treba je sklicati zbor volivcev in postaviti na tako odgovorno mesto ljudi (za člane davčne komisije), ki bodo delali tako, kakor zahteva naš socialistični zakon! Lepo se to sliši! Bil pa je Klemenčičev Franci začasno čelo v odboru SZDL, vendar ga na občne zbere in sestanke ni bilo. Namesto, da bi občinski odbor sproti opozarjal na nepravilnosti in napake, je pisal prošnje in pritožbe, kritiziral in razdiral.

Res je, treba bi bilo sklicati zbor volivcev. Prav ima Klemenčičev Franci! Toda bodo vsi volivci prišli? Prišli bi, če bi ne imeli izkušenj iz tistih časov, ko jim je bil za predsednika Tomič. Takrat je bila na sestankih vedno polna dvoranja ljudi. Diskutirali so, ali kakor se temu pravi, pogovorili so se o vsem, kar jim je ležalo na srcu. Toda Tomič — Tomič je odločal sam; na sestanku so sklenili eno, on je odločil drugo. Ščutil je sebe in sorodstvo pred obveznimi oddaji, pred davki in se tiste, ki so mu zastoj delali. Ljudje pa

imajo oči in vidijo posebno ostro še, če neka stvar neprijetno zadeva njih lastne težnje. Človek naj bo v prvi vrsti pošten do soljudi in šele to ga nato opravičuje, da ljudi tudi zastopa. To velja tudi za davčno komisijo v Trebelnem!

SZDL bo v Trebelnem šele takrat polno zažvela, ko bodo odpravljene vse grobe napake, ki se v Trebelnem na občini in drugje dogajajo. SZDL naj skliče vse svoje člane in zbor članov vseh množičnih organizacij! Tu naj davčna komisija pokaže svojo je davne račune, pa se bo videlo, — ljudje bodo odločili — ali je delala pravično, ali ne. Na občni zbor naj pride tudi Klemenčičev Franci s kopo pritožb, ki jih piše na okraj in naj naglas, pred ljudmi pove tisto, kar rad septa za vogali. Videlo se bo, koliko je vredno.

Napake so. Davek je bil nepravilno odmerjen. Vendar ni to tega priložnost po krivdi davčne komisije, ampak tudi zaradi nepopolne izmere zemljišč, ki se vleče že iz predvojnih dni, predvsem pa zaradi tega, ker so ljudje sami bili davčni komisiji premalo v pomoč. Vsek se namreč oglašajo šele takrat, ko ga zaboli.

Objave ne preključujemo! Navedene številke tega nikakor ne zahtevajo. Davčna komisija naj z delom in ne z sursiranjem dokaže svojo pravičnost. Prav tako ne preključujemo izjave, da so vino in klobase merilo za davke v Trebelnem. Dopolnjujemo jo v toliko, da Alojz Mrčina pri tem, ko je izrekel te besede, ni mislil na davčno komisijo (po njegovih lastnih besedah!), ampak na nekoga okrajnega davčnega uslužbenca, ki se na svoji uradni poti v Trebelno večkrat oglašuje in Nahtigalovi gostilni. — Toliko.

GOSTINSKO PODJETJE V NOVEM MESTU "HOTEL „METROPOL“

z restavracojo, kavarno in dependenco na Loki (Kopalnice) Vam nudi:

Vse vrste pijač alkoholnih in brezalkoholnih, toplin in mrzla jedila — močnate.

Na razpolago imamo lepo urejene sobe v hotelu ali na kopalnicišću.

Člani sindikatov, ki žele preživeti svoj dopust udobno, imajo 40—60% popusta.

Vsako soboto in nedeljo ples v novi kavarni in na kopalnicišću. Ob sredah koncertna glasba v kavarni. Po naročilu sprejema skupinska kosila in večerje, slavnostna kosila — večerje, poročna kosila itd.

Oddaja sejno sobo — mali salon.

Cene zmjerne — postrežba solidna!

Prepričajte se in obiščite hotel „Metropol“ v Novem mestu.

Vse informacije Vam nudi recepcija hotela!

Partizan TELESNA VZGOJA

Mladinsko šahovsko prvenstvo Slovenije

Vse do pretekle sobote je tekle finalne tekmovalne, o katerem bomo poročali prihodnje. Novomeški šahisti bodo na žalost sodelovali na njem pač samo kot gledalci.

LEPI USPEHI keglačkega centra Novo mesto

V zadnjem času se je keglački šport v Novem mestu zelo razvil. Keglački center Novo mesto ima štiri društva in to KD Gorjanci, KD Pionir, KD Zeleničarji in KD St. Jemel. Vsaka skupina šteje nekaj članov. Štiri aktivni člani KD Zeleničarji pri KK Kranju so bili tov. Starc, Vrsček, Manojev memorial je doseglo častno drugo mesto. Če je zmagal proti KK Ruše z 331:280 kazili ter proti KK Zeleničarji s 331:337 kazili. Le proti Jesenicam je tekmo izgubil.

V vseh štirih društvih se sedaj vrši tekmovalje za prvenstvo v

letu 1953. Velika je borba posebno v krožkih KD Gorjanci kar je v naprej težko reči kdo bo prvak. Zelo živni so krožki Novotek, Vseh devet, Lukanja, Kenst itd. Pri ženskih krožkih je pa veliko izboljšav. KD Dolenjci. Dasi je ustanovljena komaj pol leta že beželi lepe uspehe proti »Majolki« Pionirju in Zeleničarju. Na no. vsem keglačku pri Pionirju v Brežini pa tekmovali pri KK Kranju in Zeleničarju moške ekipe. Tudi tam je ostro borba v St. Jemlju pa se potiska med seboj za prvo mesto KK St. Jemel I in KK St. Jemel II. Uveljavljajo se posebno mladi keglači, vendar se tudi starejši trdo držijo.

V soboto, 13. in nedeljo 16. t. m. je bil v gostih KK Kranj iz Kranja. Pri tem prvem srečanju med Gorjanci in Dolenjci se je razvila ostro borba tako da je odločil Dolenjci. Tekma se je končala v do. lju. KD Gorjanci s 324:316 pod. lju. kečev. Najbolji pionir in Zeleničar moške ekipe. Tudi tam je ostro borba v St. Jemlju pa se potiska med seboj za prvo mesto KK St. Jemel I in KK St. Jemel II. Uveljavljajo se posebno mladi keglači, vendar se tudi starejši trdo držijo.

Uspeli smo v nedeljo so začeli finalne tekmovalje, o katerem bomo poročali prihodnje. Novomeški šahisti bodo na žalost sodelovali na njem pač samo kot gledalci.

Iz Crmošnjic smo prejeli dopis, ki ga v celoti objavljamo. Pogosto beremo v časopisju pritožbe naših delovnih ljudi glede visokih cen v naših gostinskih podjetjih in nepravilnega poslovanja njih nameščencev. Čeprav smo v Crmošnjicah precej potrpežljivi ljudje, z vsem zadovoljivi, ker je pač kraj tako od rok, da vsi občine do okraja pa še naprej radi pozabijo na nas, smo nazlic potrpežljivosti ugotovili, da je mera polna, da ni oravnalo, da se okorišča z žulj dveh delovnih kolektivov. Gozdne uprave in Kmetijskega posestva, ena sama oseba. Pred dobrim pol letom je Državno posestvo Kočevje, katerega del je posestvo v Crmošnjicah, odprlo kot poseben obrat gostilno. Za obratovdaja je bil postavljen tov. Holer oziroma njegova žena. Čez noč se je v Crmošnjicah vse spremenilo. V gostilni si dobil pivo, ki ga že 15 let ni bilo. Dobil si Cocto in druge pijače, kakršne ti je srce pozelelo. Dobil si prvovrstno salamo, sir, kruh, skratka prinesel je kulturo in civilizacijo v Crmošnjice, kakor se je izrazil upravitelj tukajšnje posestva tov. Čuček.

Toda nosilec take kulture je lahko hiti, zlasti če se ti pri tem polni žep, saj stane pivo 75 in 65 din, kislav voda 50 din, vino 150 itd. Tudi mese in kruh sta dražja kot drugod, čeprav je dalo posestvo živino po znatno nižjih cenah. Delavci v Crmošnjicah so to kmalu opazili in skrivaj začeli gdnarjati. »Rad vrne malo denarja, prikraja pr. vazi.« so gdnarjali Cigani iz Srednje vasi, toda samo skrivaj. Pregovor namreč pravi: »kogar moraš prositi, go nikar ne jezi. Tov. Holer je ubral pot nekdanjih vaških roštinčarjev — oduhov. Pri izno je ponjval blago, skoraj ga je vsilil in ljudje so kuovali, kot da je zastoj. Za kaj si ne bi privoščili nekak salame, sira in mesa, pa vina saj garajo od intra do večera, ko si mislili, on pa je

AMERISKO ŽIVLJENJE IN OBROKI

V Ameriki je kupovanje na obroke zelo razširjeno. Po zadnjih poročilih morajo obratni dolžniki odplačati nad 20 milijard dolarjev. Največ je takih dolžnikov, ki imajo od 3 do 4000 dolarjev letnega dohodka, od tega pa gre za obročna odplačila 1200 do 2500 dolarjev. Ti obročni dolžniki imajo sicer doma avtomobil in televizijski aparat, nimajo pa nobene gotovine. Najbolj neprijetno je, če tak dolžnik izgubi zaslužek, kajti ako ne poravnava obroka v določenem času, mu propade prejšnje plačilo.

S svojimi košenimi, od dela izgaranimi prsti...

me je tako močno prijel in stisnil za ramo, da me je prav občutno zabolelo. Pogledal sem v oči, opazil nisem samo jeze in globoke žalosti, ampak iz očes sta mu pricurjali samo dve solzi. Se daries ne vem, ali sta to bili solzi jeze ali solzi žalosti. Vem pa, da sem od tedaj postal mnogo pridnejši učenec in da nisem več poznal nezadostnih ocen. Cesar ni mogla opraviti palice, je opravlil pogled. In podobnih primerov najdemo v življenju nas samih, v življenju naših otrok zelo mnogo!

—jaz—

JOŽE GLONAR

Iz Novega mesta v Atene

Bližamo se cilju. Nekaj časa vozimo po predmestju Aten in okrog poldneva se v manjši vročini ustavimo na postaji v Atenah. Postaja se mi zdi skromna za tako veličastno mesto, saj imajo Atene s Pirejem 1.200.000 prebivalcev. Na postaji nas pričakuje zastopnik našega poslanstva in nekateri naši atletski funkcionarji, ki so že prej prispejeli z našo reprezentanco. Zvemo, da se naši atleti dobro počutijo in da upajo na zmago v troboju z Grki in Turki, samo malo se boje vročine, vendar bo tekmovalnje zvečer in takrat je v Atenah prijetno hladno. Na kolodvoru nas je čakal tudi zastopnik hotela, kjer smo imeli rezervirane sobe. Vsakemu je takoj dal razglednice hotela z našim mestom, tako da si ga vedno lahko našel. Hotel se imenuje Estia Emporium in je v središču mesta. Za posteljo v hotelu smo plačali 19 tisoč drahem. V ta znesek je vstet tudi izdaten zajtrk. Preračunamo v dinarje je to 190 din.

Ko smo se peljali po cesti, smo opazili po cestah živahen promet. Miličniki s čudovito mirnostjo in maljnimi kretanjami urejujejo promet. Miličniki so tudi zelo uslužni. Ko se je eden naših športnikov izgubil v mestu, ga je miličnik pripeljal prav do našega hotela.

Proti večeru, ko je postopila vročina, smo si ogledali mesto. Posebno so nas zanimala polna izložbe in življenje na ulici. V bližini našega hotela je bil velik trg Omomias od katerega vodi na vse strani osem širokih ulic. V izložbah prevladujejo ameriški izdelki. Videli smo nešteto najrazličnejših vrst blaga, čigar cene niso niti visoke. Vendar so nas motile mere, ker ne računajo na metre, ampak na aršini, ki ima 64 cm.

En mesec zapora za službo »železniškega policajca«

Svojevrstne samovoljne službe se je lotil Franc Gregorčič, delavec iz Irčne vasi. Meseca aprila letos je šel v popoldanskih urah na železniški most čez Krško, ustavljal pešce, ki so šli čez most, zahteval dovoljenja in baje tudi plačilo. To varišči Danico Kuhar in Mari-

V večini prevladuje konfekcija. Cevlje izdelujejo iz belega in črnega usnja, drugačnih raznih videli. Živila se Grkom zdijo draga. V primeri z blagom res, posebno tista, katera morajo uživati, zlasti moko in sladkor. Njihova mera pa ni kilogram, ampak oka, ki je 1,230 kg. Uteži so ploščate in okrogle, tako da se tujec težko znajde in nikdar ne ve, če je dobil toliko, kolikor je zahteval. Kupil sem eno oko marelice, trgovec je nameraval na tehtnico nekaj obročev in meni se je zdelo, da jih ni bilo niti za en kilogram. Kmalu smo ugotovili, da nam dajejo sod okaa. Skoraj vsaki drugi prodajnik prodaja radio aparate. Stevilni so kioski ob prometnih cestah. Tam lahko kupiš različne izdelke. V nekaterih kioskih so imeli naprodaj celo ameriške uniforme. Toda koliko ljudi si lahko vse to privo- šeni? V Grčiji je zaposlenih samo 600.000 delavcev, 200.000 pa je nezaposlenih. Brezposelni si pomagajo na različne načine, največ s prodajo kakih predmetov. Na cesti srečaš polno ljudi, ki ponujajo sončna očala in razne druge malenkosti. Na atenski ulici lahko že zgoraj zjutraj vidiš trume moških, ki čakajo na priložnostno delo: eden ima v rokah lopato in grablje, drugi nekaj čopičev, tretji nekaj žag, vsi pa se še žalostno ozirajo za skromnim zaslužkom. Na cesti srečaš moške samo v dolgih hlačah, tudi v največji vročini. Zenske si pokriva obraz s tančico, da ohranijo belo polt, zvečer pa se ogrnejo, ker so večer hladni.

Prvi dan tekmovalja
Blizna se čas tekmovalja, ki bo zvečer ob razsvetljavi v starem marmaratom stadionu. Ulice so polne ljudi, vse hiti k stadionu. Takoj vidimo, da je

Franc Medvedec pa bo imel tri mesece ričetno dieto

Skupaj sta delala v tovarni lesnih izdelkov in skupaj stanovala v barakki podjetja v Novem mestu Anton Božič in Franc Medvedec. Slednji je dobro zaslužil, toda rad je pa tudi pogledal v kozarec, zato ni oblečen, kot bi bil lahko. Letos 9. julija se je s izposodila Božičev jopič, nizke čevlje in nogavice ter se brez slovesa podal proti

domu na Primorsko, toda telefonična tiralica je bila hitrejša od njega, zato so ga takoj po prihodu domov prišli organi ljudske milice in mu odvzeli izposojene stvari, ki so bile vredne okrog 7.000 din. V spremstvu je priromal nazaj v Novo mesto in senat okrajnega sodišča mu je naložil za tako izposojenja prijateljeve obleke 3 mesece zapore.

RECEPT ZA DOLGO ŽIVLJENJE

Ob praznovanju 103. rojstnega dne je Jenie Long v Long Angelesu za dolgo življenje priporočila: 1. Izogibljive se dela; 2. ne poročite se in 3. živite na račun starejših bratov in sester.

BIK PREVRNIL STIRI VAGONE BRZOVLAKA

Nedaleč od Ardmore v Ameriki se je na progi razkoračil velik bik in jezo gledal v prihajajoči brzovlak. Ker ga je strojevodja prepozno opazil, je zavozil vanj. Posledica trčenja so bili štiri prevrnjeni vagoni in 20 ranjenih potnikov. Bik je seveda tudi končal življenje.

LOJZE ZUPANC: 3 VELIKI DNEVI Povest

Minilo je leto. Leto strahu, groze, trpljenja in ponižanj. Zastave s kljukastimi križi, ki so jih bili hitlerjevski vojniki ob prihodu v Belo Krajino v prvih dneh zasedbe razobesili na nekaterih hišah v Črnomlju, Gradcu in Metliki, so izginite. Ko so neko noč prenočili v učilnici, so iz surove objestnosti in sovražstva do vsega slovenskega požgali na grajskem dvorišču šolske knjige, zemljevide, slovenske zastave in slike. Tudi slike slovenskih pesnikov so uničili: potrgali so jih iz okvirov, jih zmečkali in potlačili v platneno vrečko, vse skupaj pa prevezali z vrvice; in takó so dobili nekakšno žogo. To žogo so potlej brcali po grajskem dvorišču. Iz zažvekanenih oken jih je opazovala prestrašena učiteljica in solze so ji zalivale oči. Otroci so se preplašeni stiskali doma. Ničse se ni upal priti v šolo, dokler so bili tuji oškornjani vojniki v vasi. Z ničvrednimi papirnatimi bankovci — okupacijskimi markami, ki so jih sproti fiskali in so jih imeli ko listja — so prestrašenim ljudem plačevali krompir, prašičke in vino, kakor da bi hoteli ustvarjati vtis, da vse, kar vzamejo tudi pošteno plačajo. Vse so hoteli imeti, kar so videli. Od pohlepa in požrečnosti so jim ob pogledu na bel kruh in mlade, debele pujske ter na polne sodje be-

pri Grkih atletika najbolj ljubljen šport. Deset minut od središča mesta, med dvema majhnima gričema leži stadion, ki je zelo ozek in ima obliko podkve. Zgrajba naredi na vsakega čudovit vtis, marmor je tako snežno bel in tako lepo ohranjen, kakor da bi bil stadion zgrajen komaj včeraj. Za leta 200 po našem šteju so tekmovali na tem mestu. Tu so bili tudi prve moderne olimpijske igre leta 1896. Takrat je bil stadion dograjen. V njem je 80.000 sedežev. Z zadnjih vrst, prav na vrhu stadiona že težko razloži tekmovalce. Tekalciše ni olimpijsko, ker so včasih tekli samo od stebra do stebra in ne v krogu, kakor tečejo današ. Tam kjer je bil nekoč cilj, sta še danes dobro ohranjena dva stebra. Od severa proti jugu je proga dolga 190 m, počez pa samo 20 metrov.

1/2 + 1 = 1 ali kaj pravi praksa

(Resnična zgodba)

Mestece ob vodi brez vode, čudne reči se v tebi gode! Imam smolo, da stanujem pri svojem tastu. Je pač težko. Stanovanjska kriza. Ko sem že vdrl v njegovo družino, sem se pač vsidral še v njegov hiš. V eni sobi moja žena in jaz, v drugi tati in tašča pa še svaki. Racionalno izabranjlen pro- stor. Stranišče in kuhinja pa skupna.

Pa so odhajale štorkije v Egipt. Po stari navadi. Da ne bi imele preveč priljage, so pustile v moji sobi še drobno punčko. So pač videli, da je soba pre malo zasledena. Za 50% premalo. Zato so pustile tovor v njej, pa ne pri tastu. Naj bo, sem si mislil. Se vsaj nihče ne bo razburjal, da imam preveč prostora, pa mirna Bosra.

Pa sem se grdo višel. Zdjaj so se šele začele sitnosti. Saj veste — otroški dodatki. Ti pošlje Okrajni zavod odlobo meni in mojemu tastu. Menj — da živim s svojimi. Tatom v skupnem gospodinjstvu, tatom — da ne živi njegov zet, to se pravi jaz, z njim v skupnem gospodinjstvu.

Popraskal sem se po glavi, tati je s prstom povrtal po nosu, ova sva skomignila z rame. Kaj češ, oni tam na Okrajnem zavodu že vedo, kdo s kom živi in kdo ne. Pa menj le ni dal vrag miru. Prečital sem še enkrat svojo odlobo, pa tasto, pa še svoje. In sem videl, da so meni nartili polovico tastovega danka, tati je pa kljub temu imel še ves svoj davek. Zavrati skupnega gospodinjstva naj bo, sem si mislil. Tu se ne zastopim. Računati pa sem le nekoč nekaj znal. Če odpade name polovica tastovega davnega predpisa, odpade na tasta še preostala polovica. Če pa odpade na tasta ves njegov davek, potem sem jaz davek prost.

Mislil sem, mislil, tri dni sem

PO 40 LETIH SE JE NASITIL ČAKANJA

V kraju Easton Pa (ZDA) je pred kratkim Avgust Kenney vložil tožbo za razvezo zakona. Že pred 40 leti mu je žena ušla, in pravi, da se je sedaj prepračal, da se menda ne bo več vrnila.

AMERIŠKE ŽENE SE BORIJO ZA ENAKOPRAVNOST

Ameriški senat je pred kratkim sprejel dodatek k Ustavu, s katerim se priznava ženam enaka pravica kot moškim. V Ameriki je namreč še do kaj držav, kjer ženam odrekuje enake pravice, kot jih imajo moški. V državi Kentucky žene nimajo iste pravice pododovanja kot moški. Če podvede žena, je to obenem tudi lastnina njenega moža. V South Carolini smatrajo celo obleko žene za možovo lastnino. V Distriktu

Columbia plačajo ženam za enako delo nižjo plačo, kot moškim. Zvezna država Georgia je šele pred kratkim odpravila zakon, po katerem je imel oče pravico, da komurkoli izročil neronejnega otroka. V Floridi so odpravili zakon, ki uvršča omožene žene med duševno zaostale, otroke in umobolnike. Podobni zakoni pa so še vedno v veljavi v nekaterih ameriških državah.

»Da vam olajšam preiskavo, bom sam vse pojasnil.

So ženske, ki za denar in darila dajo svoje telo na razpolago. Dve sta, ki sta me uprostavili, obe imata začetni črki M, ena Mi... druga pa Mo... V Črnomlju hudo je uganili, kateri tički sta to. Začelo se je vse ne- kako avgusta 1952, torej ravno

Utrin»

Pesi ne smemo potrgati korrenin, ko jo damo kuhati, ker sicer izgubi lepo rdečo barvo.

Kadar kuhaš krompir, naliži v posodo le toliko vode, da je krompir pod vodo, v kateri naj počasi vre. Ko je kuhan, sme ostati na dnu le nekoliko vode.

Spinačo daj kuhati v vrelo slano vodo in jo kuhaj odkrito, da ne izgubi lepe barve.

Da zakrijejo svoje slabosti, razgaljajo ljude slabosti drugih.

LJUBEZEN OB KRKI

»Grea nocjo na ples?«
Ena izmed tistih pogostih poletnih sobot je, ki vonjajo po nageljih, sopari in prahu. Na Loki je hlad, polmrak, vrvenje in glasba.
»Povej, jaz bi šel!«
»Tih je, jaz bi šel!«
»Tih je, jaz bi šel!«
»Tih je, jaz bi šel!«
»Tih je, jaz bi šel!«
»Tih je, jaz bi šel!«
»Tih je, jaz bi šel!«

čena je za ples. Pentijo si je bila vzela iz las; kostonjevi ji valovijo vse do ramen. Milan je v temnorjavij obliki, redkokadja jo oblece. Drži se celo za roke, najda in Milan, kar se v novem mestu zlepa kdo ne predrzne, če noče imeti mir pred ljudmi.
Majda ni več raztresena; hladne je. V očeh se ji tiskajo kratki plamenčki in Milan se Jožetu preserno muza.
Kajti na Loki ob Krki je nocjo mrak, hlad in ples.

ZA ZABAVO

»Mama, ali je res, da sem se rodil v decembru?«
»Seveda je!«
»Ampak, mama... v decembru so storkije vendar v Afriki.«
»Gospod profesor, objubil ste predavanje o možganih?«
»Nemogoče! Ta teden imam nekaj drugega v glavi.«

»Tovarišica, moja ljubezen do vas je kakor vzburkana morje...«
»A — zato mi je zmeraj tako slabo, kadar pridete!«

»To je torej tvoja nevesta? Ali je pametna?«
»Dragi moj, ona ima pameti za dva!«
»No, potem jo pa le vzemi, ona je kakor nalašč zate!«

»Vselej, ko se srečava, mi slijam na najrežje prijatelja.«
»Ali sem mu mar tako počoben?«
»Oče! Če fant kar tako brez dela postopa po cesti, kaj te misliš, da bo iz njega?«
»Sin!«

SIN!«

IZ PREDAPRILSKE...

»Da, zdaj sem ločen. Žena je dobila otroke, jaz pa stanovanje.«

»In premoženje?«

»To je dobil advokat!«

MESAR PRI ZDRAVNIKU

»Torej, kje čutite bolečine?«
»Tukaj, gospod doktor, ravno pod ledvično pečenko!«

PREDAPRILSKA VOJASKA DRESURA

»Kaj boste storili, ko pokličejo: Prostovolje napreje!«
»Stopil bom vstran, da bodo mogli prostovoljci napreje!«

KO BODO NA LOKI IZPOSJAJALI COLNE

»Tako bi se peljala s teboj do konca sveta!«
»Da, draga, toda — žal — je treba plačati za vsako uro deset din!«

Zgodba z žalostnim koncem, ob kateri bi se morali zamisliti!

Pred kratkim je bilo v časopisu več razprav o primerih nemoralnosti v naši družbi; ter »Zgodba brez konca« in sdele. ta iz sindikata. Zal, da take zgodbe niso omejene samo na večja mesta, pač pa se pojavljajo tudi na podeželju in to ne brez konca, pač pa je precej takih z žalostnim koncem. Ces je, da bi tudi temu madežu danesja družba odkrito pogledaj v oči in začel ostró borbo proti tem štančkom stare miselnosti, toda ne morda z drastnimi merami, pač pa predvsem s pravilno vzgojo že pri starih. Kam prilepejo človeka razvratne zaplede, in koliko je med našo mladino želje za lagodnim življenjem za ceno tudi kriminalne razvratnosti, kaže naslednji primer:

Pred leti je prišel v Črnomelj 65-letni Maks Ferlan, mož neznan preteklosti in se honorarno zaposlil kot knjigovodja v gradbenem podjetju. Kmalu se je seznanil z mladimi lahkotivkami, s katerimi je zapravljal svoj zaslužek. Pa tega ni bilo vedno dovolj, kajti dekleta so bila vedno bolj zahtevna in mož, ki mu plača ni zadostovala, je začel jemati denar kolektiva. Torej začel je lesti v pravi kriminal, samo da bi lahko priljedno večje zahteve ljubice. Prilaščanje denarja ni moglo ostati dolgo prikrito in ko so mu prišli na sled, je sklenil končati svoje življenje na vrvi. Pred tako sravnim pobegom iz življenja je napisal poslovilno pismo, iz katerega posnemamo:

»Da vam olajšam preiskavo, bom sam vse pojasnil.

So ženske, ki za denar in darila dajo svoje telo na razpolago. Dve sta, ki sta me uprostavili, obe imata začetni črki M, ena Mi... druga pa Mo... V Črnomlju hudo je uganili, kateri tički sta to. Začelo se je vse ne- kako avgusta 1952, torej ravno

oletnica. Najprej je prigovarjanju podlegla Mi..., Mo... pa je bila prisotna in je dobila lepo nagrado. Nato je šla stvar dalje in se mi je ponujala vedno pogosteje, seveda za dobre pare. Imel sem takrat še svoj denar. Pozneje je prišlo do razmerja, z Mo... Dajal sem ji vedno večje vsote, zahtevala pa je vedno več daril, in redni intimni odnosi z njo so me stali 40.000 din. Ona ima vse: zavese, blago, servise, sandale, jestvine, torbice in mnogo drugega. Seveda sem tudi jaz kriv. Zamikalo me je mlado žensko telo, ki se samo ponuja. Kdo bi se tega branil? To je vse, kar bi imel povedati. Seveda bosta Mi... in Mo... morebiti tujili, ali to, kar sem napisal, drži. Mo... sem vsak dan kupil tudi 45 cigaret, posodil pa sem ji tudi 400 industrijskih bonov, ki mi jih ni vrnila. Se več bi pisal, pa ni vredno. Kaj počitate vse stvar: in če sem jaz žrtvoval življenje, kaj tudi drugi prispevajo nekaj...«

Ko je to napisal, je Ferlan zabingljal na vrvi. Sodil se je sam. Zaradi samega Ferlana morda niti ne bi bilo vredno tako obširno pisati o tem, saj pregovor pravi, da kakršno je življenje, taka je smrt. Toda tu sta še dve mladi dekletki, ki si z nemoralnim življenjem zapirata pot v bodočnost. Če že ne moremo reševati razvratnost 65-letnega izprajenca, nam ne more biti vseeno bodočnost mladih ljudi. Tragedije take lahkotnosti so tudi v Črnomlju pogoste. Tako življenje se slej ali prej konča tragično. Saj smo slišali že krik dekleta, ki je končalo mlado življenje na tračnicah, pa samotni strel na Mirni gori, videli naplavljen truplo na bregovih reke, smrt na vrvi in podobno. Torej ne pove, ali zgodbe brez konca, pač pa vse z žalostnim koncem.

Nad tem naj se zamislijo množične organizacije, predvsem pa starši, ki morajo vedeti za po-

»Hej, Janez, hrbet se ti bo prekal na dvoje! Kaj vendar uganiaš s tistim krcaom in škrtičem v roki?«
»Ja, naslovov si bom napisala!«
»Kaj ti pa neki bodo, ko nimaš nikogar v Ameriki?«
»Reveč sem in krščanski človek, ljudje pa vsi bratje med seboj: morda mi pa le pošljejo kakšen paket.«

der so se nastanili fašisti, visele drugačne zastave: belo-rdeče-zelene in s križem v sredini.

In spet je pomlad prišla v deželo. To je bila že druga pomlad s tujimi vojniki v izdani domovini. Sadvornjaki so zacveteli, pašinci zazelenei, v Veliki lozi pa so se po drevju in grmovju spretavale ptice in glasno prepevale, vesele se svobode.

Da, ptice so bile svobodne! Le ljudje so čutili sužnji jarem na vratovih. Dušil jih je ta jarem, iz dneva v dan jih je bolj žulil.

V Dobravcih je stari kovač Mike Stariha koval vse dneve od jutra do večera. Kmetom je popravil pluge, brane, vozove in motike, koval je podkove za konje in vole ter vlival pogum v prestrašena srca vaščanov. Nad vhodnimi vrati v kovačnico so se še jasno poznale velike črke, tiste, ki jih je na kovačnico napisal še njegov pokojni sin Matija. Že pred meseci je moral stari kovač k tem črkam pripisati samo še eno besedico. Tako so zahtevali karabinerji, ki so nalašč zato prišli v vas k Starihovim. Zdjaj se na tabli takole bere:

MATIJA STARIHA, kovač — fabbro.

Pred kovačnico je težko nakovalo. Prej je bilo vedno v kovačiji, a že prejšnji teden ga je stari kovač s pomočjo sosedov prenesel iz delavnice pred vhodna vrata kovačnice. Tamkaj zdaj razbija po njem, da se razlega po vsej vasi in še daleč naokoli, da trdi udarci odmevajo v Veliki lozi. Naj sljšijo Dobravčani, da je njegova pest še močna, da so kite v rokah še trde! Naj sljšijo, kako veselo prepeva težko kladivo, ki ga ob starem mojstru, ob dedku vihri njegov vnuh Tijačk!

V kovačnici hrope kovaški meh. Dolgo hrope in cvili v zarjavelih tečajih, ki si s sapo polni prazni trebut, potem pa prične padati in se sesedati vase: na vigenj, kjer žari železo, pa puha, puha, puha. Stari kovač pograbl razžarjeno železo s kovaškimi kleščami in se z lahkim kladivom v desnici ter s kleščami, ki so se zagrizle v žareče železo v levici, požene k nakovalu. Za njim pride pred kovačnico še Tijače. V rokah drži veliko kladivo.

»No, pa ga dajva! Premikastava ga malo,« zagodrnja stari kovač izpod sivih, viselih brk ter potrka z malim kladivcem po praznem nakovalu, da veselo zavzveni po vsej vasi. To je za uvod v kovaško delo, uvod v veselo pesem kovaških kladiv. Zatem prične v igrivem taktu točli po razbeljenem železu. Spretno ga obrača po nakovalu, v enakomernih presledkih pa nabija po njem še Tijače z velikim kladivom. Nakovalo peje kakor veliki zvon pri farni cerkvi. Vesela pesem kladiv navduši še ptice v Veliki lozi, ki zaženejo takšen ščebet, da je namah ves gozd poln svobodnega življenja.

Zdjaj zapojeta tudi Tijače in njegov dedek. Nabijata po železu in v taktu nabijanja se jima iz prsi uрга vesela pesem:

»Kovači smo, in naša sila skovala bo svobode ključ.
In iskra svetla izpod kladiva prižgala bo svobode luč...«